

Smidö 7 september 2011

Länsstyrelsen i Uppsala Län
Miljöprövningsdelegationen
751 81 Uppsala

Yttrande över Försvarsmaktens ansökan och MKB för prövning av verksamheten vid Veckholms skjutfält, Enköpings, Håbo och Upplands-Bro kommuner i Uppsala och Stockholms län

Ert dnr 551-10605-08

Försvaret gör en första prövning enligt Miljöbalken av verksamheten vid Veckholms skjutfält. Verksamheten etablerades 1945 och har bedrivits i olika omfattning. Under värnpliktsförsvarets tid fram till 2010 har fältet nyttjats i relativt liten utsträckning. Fältet har en landyta av endast 291 ha mark men 1547 ha vatten.

Nu när vi har ett yrkesförsvaret med betydligt färre soldater som ska öva vill man mångdubbla verksamheten. Man har som nollalternativ angivit 2004 års verksamhet och vill för framtiden utöka så att det innebär en ökning av:

Aktivitet	ökning	framtid
• antalet skjutdagar	+400%	till 230 dagar varav 40 helger 100 kvällar och nätter
• antalet skott	+600%	till ca 1 milj finare kaliber 60% skarp 15000 st 20 mm 800 st 20-40 mm 300 st 8,4 cm
• granatkastare		500 st
• handgranater		3000 st
• antalet sprängladdningar	+8 000%	1750 st
• tungmetaller (enligt ansökan) +300%		ca 1500 kg

Den MKB som ska redovisa effekter för boende och naturmiljön är till intet förpliktigande snömos som saknar en saklig diskussion om påverkan från Försvarets verksamhet vid Veckholm.

Ringuddsslingan 7, 197 91 BRO

Plusgiro 65 36 57-7

www.smido.se, E-post: styrelsen@smido.se

MKB:n ser inte några som helst problem för:

- flera tusen närboende,
- störningar i det kanske viktigaste rekreativområdet i regionen (friluftsliv, båtliv, fiske, långfärdsskridsko),
- dricksvattentäkt för 2 milj invånare
- omgivet av naturreservat med höga naturvärden
- sjöfarten.

Försvaret har i sin MKB på ett bristfälligt sätt beskrivit hur verksamheten kommer att påverka de närboende. Lika lite hur verksamheten kommer att påverka boende i Bålsta och Bro mot Mälaren. Lika lite hur friluftslivet kommer att påverkas eller fritids- eller yrkesfisket eller långfärdsskridskoåkare, fritidsbåtar eller sjöfarten i farleden. Hur mycket kommer trafiken till och från övningsområdet att påverka?

Påverkan på naturmiljön? Man har inte bedömt konflikten med omgivande naturreservat; Härjarö, Svalgarn och EU reservatet (Natura 2000) - Norra Björkfjärdens Naturreservat. I området finns bl. a häckning av örn och fiskgjuse. Hur påverkas fågellivet?

Påverkan från tungmetaller? Tillförseln av tungmetaller är enligt försvaret 1500 kg per år. Väger en kula 10 g? 600 000 st. är då 6000 kg. Så antingen blir det 15 ton eller 60 ton tungmetaller på 10 år.....vad innebär detta för vattentäkten och naturmiljön? Hur många ton har "deponerats" sedan 1945? Vad innebär det för miljön?

Påverkan av bekämpningsmedel? Användningen av Roundup innebär risker för grundvatten och ytvattenmiljön?

Sprängämnen innehåller kväve, lysraketer innehåller ofta fosfor. Mälaren är känslig för näringstillförsel. Hur mycket näring kommer detta att tillföra omgivningen?

Risker för påverkan av vattenkvaliteten är en viktig fråga för vattnets ekologiska status men också för dricksvattenvattentillförseln. Denna del av Mälaren är vattentäkt för Bålsta. Kommunen har föreslagit ett vattenskyddsområde för Bålsta vattentäkt som omfattar hela Ekolsundsviken och delar av Norra Björkfjärden vilket innebär att tre kommuner; Håbo, Enköping och Upplands-Bro kommuner berörs av förslaget till vattenskydd. Utöver vattenområdet föreslås även en 50 meter bred strandzon samt större delen av Bålsta tätort att ingå i vattenskyddsområdet. Bålsta vattenskyddsområde kommer i söder att ansluta till två andra vattenskyddsområden, Östra Mälarens vattenskyddsområde samt Bastmoras vattenskyddsområde. Detta innebär att en stor del av Mälaren kommer att vara skyddad, vilket är mycket bra då Mälaren utgör vattentäkt för ca två miljoner människor i Stockholmsregionen. I detta ligger Veckholms skjutfält med utsläpp av tungmetaller, bekämpningsmedel, näringsämnen!!! MKB behandlar inte riskerna för detta.

En motsägelse i MKB är diskussionen om OXA (Oexploderad Ammunition). Försvaret är i ansökan kristallklara på hur man hanterar OXA inom och utanför(!) fältet. Man pekar sedan på att alla har tillgång till fältet när det inte är övningar. Sedan är det med ens svårt att nyttja fältet för civila ändamål eftersom det finns så mycket OXA!

De bullerutbredningskartor man använder bygger på en gammal modell byggd på intervjuer. Modellen tar bara hänsyn till om ytan ljudet sprids över är reflekterande eller adsorberande och normala vädersituationer. De bullerutbredningskartor man redovisar är missvisande. När man har temperaturinversioner på vintern studsar ljudet och förstärks och kan ha effekt på mycket större ytor än vad som redovisats. Vinden påverkar också som t ex den 31 augusti i år då man skjuter med lättare vapen och det hörs väl vid Smidö ca 7 km från fältet.

Det finns modernare bullermodeller som skulle ge ett helt annat resultat än de man använt.

Kommer försvaret att hindra nybyggnation inom störningsområdet i likhet med t ex Svea Livgarde i Kungsängen? Erfarenhet från Livgardets tillstånd enligt miljöskyddslagen på 90-talet är att när man fått tillstånd till denna ökning av bullerutbredningen så kan Försvarsmakten besluta om riksintresseområde för även det bullrande området. Det innebär att Försvarsmakten enligt PBL kan hindra utbyggnadslov och framtida planering inom t ex Smidö, Håbo och Veckholm.

En av hörnstenarna i en MKB-process är lokaliseringsprövningen. Denna prövning är en analys av miljöpåverkan från olika alternativa lokaliseringar och en diskussion om varför man har valt den man valt som huvudalternativ. Detta ska ske oavsett om verksamheten är ny eller redan existerande och det spelar ingen roll sedan när. Försvaret konstaterar att man inte kan anlägga ett nytt skjutfält och det är säkert korrekt. Man tillstod på ett informationsmöte i augusti i år att man inte skulle nyanlägga på Veckholm om inte verksamheten funnits där. Man hävdar i MKBn att det vore för dyrt att skjuta på andra fält. Det har inte med lokaliseringsbedömningen att göra!

Vid Försvarets informationsmöte berättade försvaret också om hur man ena året hade stora övningar i Norrland, i Småland, i Dalarna och sedan i Mälardalen och då är Veckholm centralt. Då är det uppenbarligen inte kostnaderna som styr! Det visar också att det finns andra lokaliseringsval av verksamheten.

Försvaret har drygt 50 skjutfält av riksintresse i landet. En lokaliseringsprövning innebär att man jämför ett antal av dessa från miljösynpunkt. Det kan inte vara så att alla kolliderar med 3-4 riksintressen som i Veckholm.

Med det antal soldater Sverige har anställda jämfört med tidigare värnpliktiga torde det inte vara aktuellt att använda alla fält. Däremot borde man ta fram och jämföra miljöaspekterna på alla fält och utifrån detta prioritera fram var man gör minst skada från miljösynpunkt. En av Naturvårdsverkets miljöjurister och handläggare av miljöärenden på andra länsstyrelser än Uppsala är enhälliga i att det enligt miljöbalkens MKB förordning så ska en verksamhet som inte är prövad eller omprövas – lokaliseras/prövas! Gör om MKB och genomför detta!

En annan hörnsten i MKB är att granska skyddsåtgärder. Denna MKB tar inte upp frågan och ger inget alternativ till skjutningar i den omfattning det handlar om. Med tanke på att det pågår parallella ansökningar för ett antal fält i landet med samma omfattning som Veckholm vore det rimligt att försvaret såg över möjligheten till att göra kulfång med möjlighet till avskiljning,..... simulatorhallar som kan ersätta den omfattande fältskjutningen.....Vilka skyddsåtgärder ser försvaret?

Även samrådsförfarandet med allmänheten 2006 är under all kritik! En så kraftigt påverkande verksamhet borde ha annonserats genom direktutskick till sakägare. Därför sitter man nu med en folkopinion som går till storms mot verksamheten. Man har inte brytt sig om att ta reda på vad närboende har för synpunkter. I stället blir det en bullrigt uppvaknade för närboende i april i år. Sakägare ska ha inflytande över MKB innehållet. Gör om MKB och genomför detta!

Försvaret har förutom den undermåliga MKBn gjort det mesta för att dölja ansökans omfattning. I inbjudan till Samråd med allmänheten skriver man:

"... Med anledning av tillståndsplikten förbereder Försvarmakten en tillståndsansökan med miljökonsekvensbeskrivning för huvudsakligen befintlig verksamhet på respektive skjutfält."

I samrådet med myndigheter som länsstyrelserna i Uppsala och Stockholms län, Enköpings kommun samt räddningstjänst och brandskydd har det skett med ofullständigt underlag. Samrådet skedde 2006-03-24. Att ansökan överhuvud avsåg en *möjlig* ökning delgavs deltagarna i samrådet endast vid ett tillfälle (ur minnesanteckningar från samrådet (i MKB):

"Införandet av det nya (*utbildnings-*)systemet medför att det kommer att finnas förband under utbildning hela året. Ger behov av att utnyttja mer ammunition. Det ger dock inte så stor skillnad i antalet övningsdagar."

Sökt antal skjutdagar per år (230 dagar) är fler än dubbelt mot 0-alternativet och omfattar såväl vardagar som helger och nätter.

Av minnesanteckningarna framgår vidare att deltagarna betraktade ansökan som formalia – en tillståndsprövning av *befintlig* verksamhet och omfattning.

Eftersom verksamheten uppenbart är väsentligt större skulle detta sannolikt ha medfört att myndigheterna framhållit behovet av en ordentlig lokaliseringssprövning och att man ifrågasatt verksamhetens legitimitet. Detta är ytterligare en anledning till att göra om MKB-processen alternativt höra myndigheterna ännu en gång i ärendet.

Smidö Tomtägareförening representerar 186 fastigheter vid Norra Björkfjärden i Mälaren i södra Upplands-Bro kommun.

Vi har all respekt för att svenska soldater behöver övningsfält men när verksamheten provas ska den provas på samma villkor som för all annan miljöfarlig verksamhet.

Yrkanden

- Vi yrkar i första hand att Miljöprövningsdelegationen avslår ansökan och att verksamheten läggs ner
- I andra hand skall MKB och ansökan återsändas till försvaret för komplettering, med lokaliseringsprövning, samråd, bättre bullerutredning och redogörelse för effekter på boende och miljö (se våra kommentarer i yttrandet).
- I tredje hand ingen utökning av verksamheten och skjutning med endast handeldvapen.
- Vi yrkar att försvaret inte ska ges verkställighet utan avvakta högsta instans innan verksamheten får bedrivas.

För Smidö Tomtägareförening

A handwritten signature in black ink, consisting of several loops and a long horizontal stroke extending to the right.

Jonas Edström, ordförande